आदर्श-प्रश्नपत्रम्
कक्षाः अष्ठमी
विषयः संस्कृतः

समयः- होराद्वयम् अंकाः ५०

अपठित-अवबोधनम्

१. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत- 5

वयं सर्वाणि कार्याणि शरीरेण एव कुर्मः। शरीरम् एव अस्माकं सर्वेषाम् एव कर्त्तव्याणां प्रमुखं साधनम् अस्ति। धर्मस्य पालनस्य साधनम् अस्ति। अतः शरीरेण सदा स्वस्थाः भवेयुः। शरीरस्य स्वास्थाय सन्तुलितभोजनस्य सेवनम् अनिवार्यम्। न केवलम् सन्तुलितभोजनम् अपितु शरीरस्य स्वास्थाय व्यायामः अपि आवश्यकः।

I. एकपदेन उत्तरत- 1/2x2=1

(क) सर्वाणि कार्याणि केन कर्त्तव्यानि ?
(अ) शरीरम् (आ) शरीरेण (इ) शरीरस्य (ई) शरीरात्

(ख) किम् एव अस्माकं सर्वेषाम् एव कर्त्तव्याणां प्रमुखं साधनम् अस्ति?
(अ) शरीरम् (आ) शरीरेण (इ) शरीरस्य (ई) शरीरात्

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत- 1x2=2

(क) केन सदा स्वस्थाः भवेयुः?
(ख) शरीरस्य स्वास्थाय किम् आवश्यकम्?

III. निदेशानुसारम् उत्तरत- 1x2=2

(क) शरीरस्य स्वास्थाय व्यायामः अपि आवश्यकः- अत्र अव्ययपदं किम्?
(अ) शरीरस्य (आ) स्वास्थाय (इ) व्यायामः (ई) अपि

(ख) कार्याणि- अस्य विशेषणपदं किम् ?
(अ) सर्वम् (आ) सर्वस्य (इ) सर्वाणि, (ई)सर्वात्

रचनात्मकं-कार्यम्

२. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्त-पदानां सहयतया पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन लिखत- 5

मञ्जूषा- नद्याः, भ्रमणाय, शीतलः, बालौ, बालिके, व्यायामम्, कुरुतः, गच्छतः, वायुः, वहति।

३. दण्डक्षमार्थं प्रधानाचार्यं प्रति प्रार्थनापत्रं पूरयत- 1x5=5

प्राचार्यः महोदयः
भिवानी विद्याविहारः,
भिवानी दिनांकः १४-६१९
श्रीमन्तः

सविनयं विनिवेद्यते यत् ह्यः अहंअतिचार-रोगेण .....(i).....आसम्। शरीरे महती .....(ii)....आसीत्। अतः विद्यालयं नागतः अध्यापकेन पञ्चरुप्यकेण .....(iii)....। श्रीमन्तः,अहं.....(iv)....आसम्।अतो भवन्तः प्रार्थयन्ते यत् दण्ड-क्षमां कृत्वा .....(v)....माम्।

आज्ञाकारी शिष्यः,
विमलप्रकाशः।
अष्टमी श्रेणी।

मञ्जूषा- अनुगृहणन्तु, विवशः, पीडितः, वेदना, दण्डितः।

अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

४. सन्धिं सन्धिंविच्छेदं वा कुरुत- (केवलं प्रश्नपञ्चमम्) 1x5=5

(क) सिहः <u>यथा+इच्छम्</u> वने भ्रमति।
(ख) भक्ताः <u>फलाहारम्</u> कुर्वन्ति।

(ग) <u>पितृ+आदेशं</u> पालनीयम्।

(घ) सः नाटकस्य <u>नायकः</u> अस्ति।

(ङ) तत्र <u>भानु+उदयः</u> दृश्यते।

(च) <u>तेऽपि</u> तत्र गच्छन्ति।

५. शब्दानां रूपाणि निर्देशानुसारं लिखत- (केवलं प्रश्नपञ्चमम्) 1x5=5

(क) लता-शब्दस्य द्वितीया-विभक्ति- बहुवचनम्।

(ख) मुनि-शब्दस्य चतुर्-थीविभक्तिः- एकवचनम्।

(ग) माता-शब्दस्य पञ्चमी-विभक्तिः- बहुवचनम्।

(घ) वारि-शब्दस्य प्रथमा-विभक्तिः- एकवचनम्।

(ङ) साधु-शब्दस्य द्वितीया-विभक्तिः- बहुवचनम्।

(च) छात्र-शब्दस्य षष्ठी-विभक्तिः- बहुवचनम्।

६. इष्-धातोः लृट्-लकारस्य रूपाणि लिखत। 3

७.उचितपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत-

1/2x4=2

(क) ....विना न मुक्तिः। (ज्ञानस्य/ ज्ञानस्य /ज्ञाने)

(ख) बालकः........गच्छति। (गृहस्य/ गृहात् /गृहं)

(ग) राजा..........धनं यच्छति। (विप्राय/ विप्रात्/विप्रं)

(घ) देवः........रक्षतु। (मह्यम्/ माम्/मम)

८. कर्म-कारके का विभक्तिः? एकम् उदाहरणं लिखत। 1+1=2

पठित-अवबोधनम्

९. परस्परं पूरयत- 1/2x4=2

(क)	(ख)
धन्यानश्च ते	भारत-भूमिभागाः
स्वर्गापवर्गास्पद	किल गीतकानि
भवन्ति भूयः	हेतु-भूतेः
गायन्ति देवाः	पुरुषाः सरत्वात्

१०. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत- 5

अस्माकं विद्यालये अतिविशाला व्यायामशाला अस्ति । तत्र द्वौ आचार्यौ स्तः। एकः आचार्यः अस्मान् प्राणायामं योगशासनानि च शिक्षयति। अहं नित्यं अनुलोम-विलोमं, कपालभातिं, मयूरासनं, शवासनम् अपि करोमि। अपरः आचार्यः पाश्चात्य-व्यायामशिक्षं यच्छति। व्यायामेन मम शरीरं स्वस्थम् अस्ति।

I. एकपदेन उत्तरत- (केवलं प्रश्नद्वयम्) 1x2=2

(क) व्यायामेन किम् स्वस्थम् अस्ति?

(ख) विद्यालये कीदृशा व्यायामशाला अस्ति?

(ग) विद्यालये कति आचार्या अस्ति?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत- 1x2=2

(क) अपरः आचार्यः किं करोति?

(ख)छात्रः नित्यं किम् करोति?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत-

निदेशानुसारम् उत्तरत- 1/2x2=2

(क) व्यायामेन मम शरीरं स्वस्थम् अस्ति।- अत्र क्रियापदं किम्?

(अ) व्यायामेन (आ) शरीरं (इ) स्वस्थम् (ई) अस्ति

(ख) आचार्यः अस्मान् प्राणायामं योगशासनानि च शिक्षयति-अत्र कर्त्तृपदं किम् ?

(अ) आचार्यः (आ) प्राणायामं (इ) योगशासनानि (ई)शिक्षयति

११. अधोलिखितम् श्लोकं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत- 5

हे नरः ! जानीहि त्वं निज-देशम्

नयन-मनोहर-निज-परिवेशम्।

यदपि विदेशे भिन्नं वेशम्

तस्मिन् मा कुरु मोहावेशम्।।

I. एकपदेन उत्तरत- (केवलं प्रश्नद्वयम्) 1x2=2

(क) देशस्य परिवेशम् कीदृशम्?

(ख) कुत्र भिन्नं वेशम्?

(ग) मोहावेशात् भिन्नं वेशम् करणीयं न वा ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत- 1

कविः कं ज्ञातुं वदति?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत- 1x2=2

(क) भिन्नं वेशम्- अत्र विशेषणपदं किम्?

(ख) यदपि- अस्य सन्धिच्छेदं कुरुत।

११. रेखांकितपदानि प्रश्ननिर्माणं कुरुत-(केवलं प्रश्नत्रयम्) 1x3=3

(क) अहं तव <u>वार्तया</u> सन्तुष्टा अस्मि।

(ख) त्वम् <u>आग्रानगरम्</u> अवशयमेव गच्छ।

(ग)वयं <u>शूरवीराः</u> भवामः।

(घ) <u>दीनजनेभ्यः</u> दानम् अर्पय।

१२. विकल्पेभ्यः पर्यायपदानि चित्वा लिखत- 1x3=3

(क) भोजनम्-

(अ) आलयः, (आ) अशनम्, (इ) सदनम्,(ई) घोटकम्

(ख) जननी-

(अ) प्रिया, (आ)शोभा, (इ) माता, (ई) पिता